

Kemiska sensorsystem

Programkurs

6 hp

Chemical Sensor Systems

TFMT19

Gäller från: 2017 VT

Fastställd av

Programnämnden för elektroteknik, fysik
och matematik, EF

Fastställandedatum

2017-01-25

Huvudområde

Teknisk fysik, Fysik

Utbildningsnivå

Avancerad nivå

Fördjupningsnivå

A1X

Kursen ges för

- Civilingenjör i teknisk fysik och elektroteknik
- Civilingenjör i medicinsk teknik
- Fysik och nanovetenskap, kandidatprogram
- Fysik och nanovetenskap, masterprogram
- Biomedical Engineering, masterprogram
- Civilingenjör i teknisk biologi
- Civilingenjör i teknisk fysik och elektroteknik - internationell

Förkunskapskrav

OBS! Tillträdeskrav för icke programstudenter omfattar vanligen också tillträdeskrav för programmet och ev. tröskelkrav för progression inom programmet, eller motsvarande.

Rekommenderade förkunskaper

Grundläggande kurser i fysik och elektronik

Lärandemål

Kursen ger en fördjupad förståelse av funktion och uppbyggnad av ett modernt mätsystem, baserat på kemiska sensorer, omfattande hela mätkedjan från sensorprincip till applikation. Kursdeltagarna erhåller kunskaper om

1. Grundläggande funktion av ett antal vanliga kemiska sensorer.
2. Datainsamlingsrutiner för kemiska sensorer.

3. Driftkompensationsalgoritmer för kemiska sensorer.
4. Elektroniken för kemiska sensorer.
5. Ett antal olika kemiska sensorsystem.
6. Baskunskaper om smak och luktsinnet.
7. Grundläggande kunskaper om provhantering.

Kursinnehåll

Kemiska sensorsystem studeras i detalj från den fysikaliska mätprincipen till tillämpning. De mätsystem som studeras väljs från den pågående forskningen vid institutionen samt från industrin och kan t ex vara den "elektroniska näsan" och "elektroniska tungan" eller biosensorsystem baserade på ytplasmonresonans, QCM sensorer, en datorskärm eller en glukosmätare för diabetiker. Inledningsvis ges en kort och översiktlig beskrivning av mätteknik och mätteknikens villkor, speciellt inriktat mot att mäta dofter. Det aktuella mätsystemet studeras med avseende på

1. Översikt och grundläggande definitioner av kemiska sensorer
2. Realisering av mätsystemet, anpassningselektronik, mätförstärkare
3. Signalöverföring, linjärisering, filtrering, störningsproblem
4. Datasamling och mätvärdespresentation
5. Driftkompensationsalgoritmer
6. Provhantering
7. Lukt och smak som vetenskapligt område
8. Tillämpningar.

Undervisnings- och arbetsformer

Kursen består av föreläsningar och laborationer om sensorprinciper och måttillämpningar. Inbjudna gästföreläsare belyser olika specialområden. I kursen ingår också studiebesök i forskningslaboratorier samt eventuellt besök på företag som utvecklar sensorsystem. Kursen ges på engelska.

Examination

LAB1	Obligatoriska laborationer	U, G	1 hp
UPG1	Duggor samt hemuppgifter	U, 3, 4, 5	5 hp
UPG2	Frivillig skriftlig uppgift för högre betyg	U, 3, 4, 5	0 hp

Hemuppgifter och duggor kontrollerar att kursdeltagarna har förstått dom väsentliga delarna av kursinnehållet samt att deltagarna i viss mån har förmåga att använda de

förvärvade kunskaperna.

Hemuppgifterna ger betyget U,3,4. En extra rapport i form av en review av ett antal vetenskapliga artiklar kan höja betyget ett steg.

Betygsskala

Fyrgradig skala, LiU, U, 3, 4, 5

Övrig information

Kursen bedrivs på ett sådant sätt att både mäns och kvinnors erfarenhet och kunskaper synliggörs och utvecklas.

Planering och genomförande av kurs skall utgå från kursplanens formuleringar. Den kursvärdering som ingår i kursen skall därför genomföras med kursplanen som utgångspunkt.

Institution

Institutionen för fysik, kemi och biologi

Studierektor eller motsvarande

Magnus Boman

Examinator

Jens Eriksson

Kurshemsida och andra länkar

<https://www.ifm.liu.se/edu/coursescms/TFMT19/>

Undervisningstid

Preliminär schemalagd tid: 60 h

Rekommenderad självstudietid: 100 h

Kurslitteratur

Kopior på föreläsningmaterial, bokkapitel, och artiklar distribueras under kursen

Generella bestämmelser

Kursplan

För varje kurs finns en kursplan. I kursplanen anges kursens mål och innehåll samt de särskilda förkunskaper som erfordras för att den studerande skall kunna tillgodogöra sig undervisningen.

Schemaläggning

Schemaläggning av kurser görs efter, för kursen, beslutad blockindelning. För kurser med mindre än fem deltagare, och flertalet projektkurser läggs inget centralt schema.

Avbrott på kurs

Enligt rektors beslut om regler för registrering, avregistrering samt resultatrapportering (Dnr LiU-2015-01241) skall avbrott i studier registreras i Ladok. Alla studenter som inte deltar i kurs man registrerat sig på är alltså skyldiga att anmäla avbrottet så att kursregistreringen kan tas bort. Avansökan från kurs görs via webbförmulär, www.lith.liu.se/for-studenter/kurskomplettering?f=sv.

Inställd kurs

Kurser med få deltagare (< 10) kan ställas in eller organiseras på annat sätt än vad som är angivet i kursplanen. Om kurs skall ställas in eller avvikelser från kursplanen skall ske prövas och beslutas detta av programnämnden.

Föreskrifter rörande examination och examinator

Se särskilt beslut i regelsamlingen:
<http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622678>

Examination

Tentamen

Skriftlig och muntlig tentamen ges minst tre gånger årligen; en gång omedelbart efter kursens slut, en gång i augustiperioden samt vanligtvis i en av omtentamensperioderna. Annan placering beslutas av programnämnden.

Principer för tentamensschemat för kurser som följer läsperioderna:

- kurser som ges Vt1 förstagångstenteras i mars och omtenteras i juni och i augusti
- kurser som ges Vt2 förstagångstenteras i maj och omtenteras i augusti och i oktober
- kurser som ges Ht1 förstagångstenteras i oktober och omtenteras i januari och augusti
- kurser som ges Ht2 förstagångstenteras i januari och omtenteras i påsk och i augusti

Tentamensschemat utgår från blockindelningen men avvikelser kan förekomma främst för kurser som samläses/samtenteras av flera program.

- För kurser som av programnämnden beslutats vara vartannatårskurser ges tentamina 3 gånger endast under det år kursen ges.
- För kurser som flyttas eller ställs in så att de ej ges under något eller några år ges tentamina 3 gånger under det närmast följande året med tentamenstillfällen motsvarande dem som gällde före flyttningen av kursen.
- Har undervisningen upphört i en kurs ges under det närmast följande året tre tentamina samtidigt som tentamen ges i eventuell ersättningskurs, alternativt i samband med andra omtentamina. Dessutom ges tentamen ytterligare en gång under det därpå följande året om inte programnämnden föreskriver annat.
- Om en kurs ges i flera perioder under året (för program eller vid skilda tillfällen för olika program) beslutar programnämnden/programnämnderna gemensamt om placeringen av och antalet omtentamina.

Anmälan till tentamen

För deltagande i tentamina krävs att den studerande gjort förhandsanmälan i Studentportalen under anmälningssperioden, dvs tidigast 30 dagar och senast 10 dagar före tentamensdagen. Anvisad sal meddelas fyra dagar före tentamensdagen via e-post. Studerande, som inte förhandsanmält sitt deltagande riskerar att avvisas om plats inte finns inom ramen för tillgängliga skrivningsplatser.

Teckenförklaring till tentaansmälningssystemet:

- ** markerar att tentan ges för näst sista gången
- * markerar att tentan ges för sista gången

Ordningsföreskrifter för studerande vid tentamensskrivningar

Se särskilt beslut i

regelsamlingen: <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622682>

Plussning

Vid Tekniska högskolan vid LiU har studerande rätt att genomgå förnyat prov för högre betyg på skriftliga tentamina samt datortentamina, dvs samtliga provmoment med kod TEN och DAT. På övriga examinationsmoment ges inte möjlighet till plussning, om inget annat anges i kursplan.

Andra examinationsformer

För regler för omprov vid andra examinationsformer än skriftliga tentamina hänvisas till LiU-föreskrifterna för examination och examinator, <http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/VisaBeslut/622678>.

Försök till vilseledande

Vid grundad misstanke om att en student försökt vilseleda vid examination eller när en studieprestation ska bedömas ska enligt Högskoleförordningens 10 kapitel examinator anmäla det vidare till universitetets disciplinnämnd. Möjliga konsekvenser för den studerande är en avstängning från studierna eller en varning. För mer information se www.liu.se/disciplinnamnden.

Betyg

Företrädesvis skall betygen underkänd (U), godkänd (3), icke utan beröm godkänd (4) och med beröm godkänd (5) användas. Kurser som styrs av tekniska fakultetsstyrelsen fastställt tentamensschema skall därvid särskilt beaktas.

1. Kurser med skriftlig tentamen skall ge betygen (U, 3, 4, 5).
2. Kurser med stor del tillämpningsinriktade moment såsom laborationer, projekt eller grupparbeten får ges betygen underkänd (U) eller godkänd (G).

Examinationsmoment

1. Skriftlig tentamen (TEN) skall ge betyg (U, 3, 4, 5).
2. Examensarbete samt självständigt arbete ger betyg underkänd (U) eller godkänd (G).
3. Examinationsmoment som kan ge betygen underkänd (U) eller godkänd (G) är laboration (LAB), projekt (PRA), kontrollskrivning (KTR), muntlig tentamen (MUN), datortentamen (DAT), uppgift (UPG).
4. Övriga examinationsmoment där examinationen uppfylls framför allt genom aktiv närvaro som annat (ANN), basgrupp (BAS) eller moment (MOM) ger betygen underkänd (U) eller godkänd (G).

Rapportering av den studerandes examinationsresultat sker på respektive institution.

Regler

Universitetet är en statlig myndighet vars verksamhet regleras av lagar och förordningar, exempelvis Högskolelagen och Högskoleförordningen. Förutom lagar och förordningar styrs verksamheten av ett antal styrdokument. I Linköpings universitets egna regelverk samlas gällande beslut av regelkaraktär som fattats av universitetsstyrelse, rektor samt fakultets- och områdesstyrelser.

LiU:s regelsamling angående utbildning på grund- och avancerad nivå nås på http://styrdokument.liu.se/Regelsamling/Innehall/Utbildning_pa_grund_och_avancerad_niva.